

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра практичної психології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ОСНОВИ КОНФЛІКТОЛОГІЇ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

Викладачка	Гришина Тетяна Анатоліївна, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук
Контактний тел.	220-47-30 259 (внутрішній)
E-mail:	http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/3714
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id
Консультації	Проводяться за розкладом: http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5586

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Основи конфліктології» є нормативною для студентів бакалаврської програми спеціальності 073 Менеджмент (освітні програми: Логістика). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано у 3 семестрі (2 курс).

Структура та зміст курсу дисципліни «Основи конфліктології» спрямоване на створення у слухачів системи теоретичних знань про конфлікт як складний, багатозначний, поліфункціональний феномен та практичних навичок комунікації в ситуації будь-якого ступеня конфліктності. У межах вивчення курсу формується професійна конфліктологічна компетентність, студенти набувають достатній рівень конфліктологічної культури для конструктивної соціальної та професійної взаємодії, прагматичного аналізу, конструктивного вирішення та попередження конфліктів у соціальних та професійних практиках.

По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має навчитись: володіти термінологічним апаратом з конфліктології; демонструвати навички щодо ідентифікації основних структурних елементів конфлікту; використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті; вміти забезпечувати дотримання етичних норм взаємовідносин в організації; регулювати конфліктну ситуацію.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; практичні заняття; консультації; контрольні заходи.

Практичні заняття передбачають: опрацювання лекційного матеріалу, розгляд світоглядних питань для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних та письмових відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт, виконання тестових завдань.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі диференційованого заліку.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. – 32 години аудиторних занять, 16 годин практичних занять і 72 години самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	48	32	-	16	72

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2	3	загальний	вибіркова

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Загальною метою вивчення дисципліни «Основи конфліктології» є формування у студентів цілісної системи знань про природу конфліктів, причини їх виникнення, способи управління конфліктними ситуаціями й методи подолання конфліктів.

Завдання навчальної дисципліни

- формування понятійного апарату на основі теоретичного вивчення дисципліни;
- формування умінь і навичок аналізу і прогнозування конфліктологічних аспектів професійної діяльності;
- забезпечення необхідного рівня знань і практичних навичок міжособистісної взаємодії;
- набуття практичних навичок і умінь поведінки в конфліктних ситуаціях.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- володіти термінологічним апаратом з конфліктології;
- зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- характерні ознаки прояву конфлікту та функції конфліктів та їх спрямованість;
- причини виникнення конфлікту,
- основні позиції і стилі поведінки учасників конфлікту рушійні сили його розвитку;
- сутність і значення процесів профілактики й запобігання виникнення професійних конфліктів.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- демонструвати навички щодо ідентифікації основних структурних елементів конфлікту;
- використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті;
- вміти забезпечувати дотримання етичних норм взаємовідносин в організації;
- обирати адекватні інструменти профілактики й запобігання виникненню конфліктів;
- володіти практичними навичками поведінки в конфліктних ситуаціях.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент освітня програма: Логістика вивчення дисципліни «Основи конфліктології» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Оперативне і тактичне управління логістичними процесами підприємства, організація комплексного логістичного обслуговування споживачів, організація операційної логістичної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 16*. Уміння налагодити стосунки в колективі та команді на основі ефективного інформаційного обміну при здійсненні логістичних операцій в ланцюгах постачання.

Спеціальні компетентності

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК23*. Здатність оцінювати потенційні природні та військові загрози, підвищувати свою компетентність у сфері знань гуманітарних процедур, гуманітарного права, співробітництва з регіональними та державними органами влади, соціально-психологічними умовами гуманітарної допомоги.

Програмні результати навчання:

РН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

РН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ КОНФЛІКТОЛОГІЇ			
Тема №1. Історія становлення конфліктології	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Визначте передумови конфліктологічних ідей. 2) Охарактеризуйте основні особливості історії розвитку конфліктологічних знань. 3) Охарактеризуйте сучасні теорії конфлікту. 4) Дайте характеристику становлення конфліктології як науки в Україні та її розвиток на сучасному етапі. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Об'єкт і предмет конфліктології.	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Охарактеризуйте предмет конфліктології як науки. 2) Дайте визначення об'єкту конфліктології. 3) Назвіть методи дослідження в конфліктології.. 4) Розкрийте сутність зв'язку конфліктології з іншими науками. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 3. Методи вивчення конфліктів.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Назвіть основні етапи наукового аналізу конфліктів. 2) Охарактеризуйте психологічні методи в конфліктології. 3) Визначте методологічні принципи конфліктології. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №4. Характеристика конфлікту як соціального феномена.	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Визначте поняття конфлікту та основні його ознаки. 2) Поясніть сутність суб'єктивних та об'єктивних причин конфлікту. 3) Назвіть структурні елементи конфлікту. 4) Охарактеризуйте особливості кожної стадії конфлікту. 5) Визначте особливості класифікації та типології конфліктів. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема №5. Теорії механізмів виникнення конфліктів	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Охарактеризуйте механізми виникнення конфліктів. 2) Визначте психологічні особливості людини, які впливають на виникнення конфліктів. 3) Дайте характеристику застосування теорії «соціальних ролей» для визначення причин виникнення конфліктів. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №6. Теорії поведінки особистості в конфлікті.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Назвіть моделі поведінки особистості в конфлікті та дайте їм характеристику. 2) Охарактеризуйте стилі конфліктної поведінки особистості в конфлікті. 3) Розкрийте відмінності типів конфліктної особистості. 4) Вплив емоційного стану людини на виникнення конфліктних ситуацій. 5) Охарактеризуйте роль процесів саморегуляції в конфліктній ситуації. 6) Булінг, мобінг, харазмент – проаналізуйте поведінкові прояви відносин людей. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №7. Внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Охарактеризуйте поняття про внутрішньоособистісний конфлікт. 2) Назвіть види внутрішньоособистісного конфлікту. 3) Визначте форми прояву та способи вирішення внутрішньоособистісного конфлікту. 4) Розкрийте особливості міжособистісного конфлікту. 5) Охарактеризуйте класифікацію міжособистісного конфлікту. 6) Розкрийте поняття управління міжособистісними конфліктами. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема №8. Групові конфлікти	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризуйте поняття про групові конфлікти. 2) Дайте класифікацію міжгрупових конфліктів. 3) Розкрийте сутність механізмів виникнення між групових конфліктів. 4) Назвіть основні методи управління міжгруповими конфліктами 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №9. Особливості конфліктів в організації.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Розкрийте поняття конфлікту в організації. 2) Охарактеризуйте специфіку і джерела конфліктів в організаціях. 3) Типові причини виникнення конфліктів в організації. 4) Розкрийте особливості попередження та подолання конфліктів в організації. 5) Назвіть основні техніки подолання конфлікту в організації. 6) Розкрийте сутність профілактики виникнення конфліктів в організації. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №10. Конфлікти в сфері управління.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Назвіть основні види конфліктів в діяльності керівника. 2) Визначте особливості конфліктів та влади в організації. 3) Поняття «маніпуляція» в управлінні та види маніпуляції. 1) Особливості управління та вирішення конфліктів в організації. 2) Визначте основні профілактичні методи запобігання конфліктам в організаціях. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема №11. Конфлікти у суспільстві.	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Розкрийте поняття конфліктів у суспільстві. 2) Охарактеризуйте властивості економічних конфліктів. 3) Дайте характеристику політичним конфліктам. 4) Охарактеризуйте особливості та різновиди конфліктів у духовній сфері суспільства. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №12. Конфлікти у сфері логістики.	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Дайте визначення основних проблем міжфункціональної взаємодії на підприємстві. 2) Розкрийте роль взаємозалежності у логістичній сфері. 3) Розкрийте особливості співпраці, конфліктів та конкуренції в логістичних каналах. 4) Що означає «конфлікт цілей у логістиці»? 5) Поясніть роль комунікації та ділового спілкування в логістичній сфері щодо виникнення та запобігання конфліктів. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №13. Спілкування та раціональна поведінка у конфлікті.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Дайте визначення поняття ефективного спілкування. 2) Правила і норми ефективного спілкування. 3) Охарактеризуйте технології раціональної поведінки у конфліктній ситуації. 4) Розкрийте сутність психологічного закону зараження. 5) Як вберегтися від «емоційного зараження»? 6) Проаналізуйте роль «Я повідомлення» у конфліктній ситуації. 7) Розкрийте поняття раціоналізації емоцій. 8) Розкрийте особливості самоконтролю та способи позбавлення від гніву. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки
Тема №14. Технології управління конфліктами.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Основні підходи в управлінні конфліктами. 2) Визначте чинники, від яких залежить конструктивне та раціональне вирішення конфліктів. 3) Етапи управління конфліктом. 4) Назвіть техніки регулювання конфліктом. 5) Форми та способи вирішення конфліктів.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			6) Підготовка колективу до адекватного поведіння в конфліктній ситуації. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки.
Залік		2	
Всього	32	16	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи конфліктології» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацювати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі диференційованого заліку відповідно до графіку освітнього процесу. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи																Сума
Змістовний модуль																
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	P	МКР	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	20	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Теоретична підготовка	70
Домашні завдання (реферат)	10
Контрольна робота	20
Залік	
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Балабанова Л.В. Конфліктологія: навч. посіб. / Л.В. Балабанова, К.В. Савельєва. – К.: Вид. дім «Професіонал», 2009. – 280 с. 7
2. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання.- Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”. – К.: Ун-т “Україна”, 2007. – 203 с.
3. Герасіна Л.М. Конфліктологія: навч. посіб. – Х.: Право, 2012. - 128с.
4. Гірник А.М. Основи конфліктології / А.М. Гірник. – К.: Вид. дім КиєвоМогілян. акад., 2010. – 222 с.
5. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія: підручник/ Л. Й. Гуменюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 564с.
6. Конфліктологія : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін. ; за заг. ред. М. П. Гетьманчука] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : ЛьвДУВС, 2016. — 343 с.
7. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. [для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України] / Г. І. Луцишин ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. — 200 с.
8. Крикавський Є. Логістичне управління: [підручник] / Є. Крикавський. – Львів: Вид-во нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2005. – 684 с.
9. Логістичний менеджмент: навчальний посібник / В. В. Кобзєв, В. М. Гончаров, В. О. Левенцов, В. О. Артеменко, О. М. Германенко, М. В. Зось-Кіор, І. Д. Заруцький, Н. О. Волошинова. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2014. 422 с.
10. Нагаєв В. Конфліктологія: курс лекцій: [навч. посіб. для вузів]; М-во освіти України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – К.: Центр учб. л-ри, 2004. – 199 с.
11. Орлянський В.С. Конфліктологія: Навч. посібн. / В.С. Орлянський. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 160 с.
12. Русинка І. І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: Навчальний посібник. — К. : Професіонал, 2007. — 334, с.
13. Скібіцька Л. І. Конфліктологія / Л. Скібіцька. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 384с.
14. Словник-довідник термінів з конфліктології . – Чернівці-К., 1995.
15. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії перговорів: Навчальний посібник /М.В. Цюрупа. – К.: Кондор, 2004. – 172 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

16. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
17. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
18. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
19. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
20. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
21. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>